

L a t w e e f c h u   N w i s e s.

Nr. 51. Zettortdeenâ 22trâ Dezember 1849.

No Bahrtes, 14tâ Dezember.

Kad tewim, mihtais lassitais, kahdu reisi atteekahs, no Zelgawas puffes nahkoht, ne tablu no Bahrtes muischas par to leelu gresnu tiltu braukt pahr, kas schinni gaddâ par muhsu uppi irraid taisihts, un tu eeraugi obtrâ uppes puffe, tam tistam prettim, smullu jaunu nammu ar dakstinu jumtu, tad sinni, tas irr Bahrtes basnizas draudses fohlas nams. Patte draudse, pee 120 saimneekem, par pussi Bahrte-neeki, par pussi Ribzeneeki, to naudu, ko winsch makfa, pee 400 rub. f., sagahda. Waffardeen scho nammu eeswehtijam, Deewu no firds pe-luhgdami, lai Tas, zif tas nams no redsefchanas irraid smuks, tif winnam arridsan liktu derreht pee Deewa un Jesus walsstibas wairofchanas. G. B.

Ko Kursenneeki wehl nam dsirdejusch.

(Skattees Nr. 49. Weigums.)

Raugi, tē atwehrahs durwis un eenahze manâ istabinâ Rogalles gohda meieris

Jannis Friedenberg

Nurmuischas Disch - Puhrizu wezzfaimneeka dehs, zitkahrt Nurmuischas waggars un no wezzeem laikeem mannim it labbi pasihstams draugs. Un ko winsch pee man mekleja? Ko winsch man gribbeja teikt?

Klausees, ko meh's runnajam!

Wisch: Kad Nurmuischas zeenigs kungs us 25 gaddeem mannim to naudu pahrlaisch, ko laudis Katrihnes basnizâ par uppuri samett, tad es patē to basnizu par sawu paschu naudu scho waffar likichu pahrtaisiht.

Es (kohti brihnidamees): Zuhfu wahrdi, mihtais meieris, mannim ausi un firdi kâ basnizâ ehrgelu skannas skann, bet woi Zuh's arri sinnat, zil naudas pa gaddu schē fanahl? Za

irr paleekam masa mantina! — Lai dauds irr — 10 rub.! Tas istaisa eelsch 25 gaddeem 200 rub. un to basnizu Zuh's par 600 rubuteem nekâ ne taisifeet.

Wisch: Lai irr kâ buhdams! Es esmu schodeen paschâ basnizâ apneheemes, to basnizu taisiht un palikschu nu arridsan pee sawas apneemshanas. Lai eet kâ eedams! Kad tif Nurmuischas zeenigs kungs ar meeru — es taisifschu!

Nurmuischas zeenigs kungs bij' ar meeru. —

Wissi draudses lohzeeki, wissi saimneeki fanahze lohpa, stipri fohlidami, meieram paligâ nahkt pee wisseem darbeem — pee balku un kalka weschanas, pee wezzas basnizas noplehsichanas un pee jaunus taisifshanas, un manna pascha mutte teize augsti gamilejoht to Kungu, ar Mariu fleegdama: „Manna dwehfele teiz augsti to Kungu un mans gars preezajahs Deewa, manna Pestitaja!“

Bet ak! manneem sweineekem ne patikle ilgi publetees pee basnizas darbeem (es ne runnaju no wisseem, bet no daudseem). Tee it drihs pee darba nogurre. Balkus un kalki tee gan atwedde, bet leezineekus doht, us to winnu prahntisch nemas ne neffahs. Gefahkumâ gan zitti nahze, bet pehz kahdahm neddetahm neweens sawu waidjihu wairs ne rahdija.

Woi tu par to brihnijees, mihtais lassitajs, ka wiini ne fanahze ikdeenas leelâ pulkâ, pee sawas paschas basnizas strahdaht, fur Deews winnus barro ar muhschigu debbes-maisi?

Zew jaapdohma, ka sweineeki, arween kuptschedamees un tã par pufskohpmanneem palikfuschu, wairak us laizigu, nekâ us muhschigu labbumu un swehtibu dohma. Schinnis laitōs muhsu sweineeki schohs wahrduus muhsu Kunga Jesus Kristus wairs ne proht: „Dsenneetees papreekschu pehz Deewa walsstibas un winna taisnibas, tad jums wiffas leetas taps

peemestas." Un kad muhsu pestitajs farvus mahzektus taggad gribbetu no sweineekem iswehleht, teescham! winnam buhtu ilgi un — kà es dohmaju — arri welti jamelle.

Wissi strahdajohht peekuffe, bet Rogalles meiera tizziga firds nemas ne nogurre, jebfchu winsch taggad pee muhsu draudses wairs ne peederr, bet pee zittas basnizas irr peekstaithts. — Winsch, us debbesim stattidamees, no augschenes paligu un swehtibu zerredams, derreja muhrneekus, dischlerus, buhmannus, dreimannus un algadschus, un tee sahze strahdajohht publetees, tà kà tas azzim un firdim par leelu preeku bija.

To redsedams es pee fewis dohmaju: Gesim nu atkal pee W... kunga, kas man preeksch kahdeem gaddeem tik mihligi fohlijis, mums pee farwas basnizas taisfichanas paligà nahkt!

Ur tik faldeem wahrdeem, kà ween no wallo das un firds awota warr isfmelt, es winnam farwu luhgschanu atkal pee firds lille; bet kò winsch mannim nu, mannim grahmatu rakstidams, atbildeja: "Es ne warru isdohmaht, kalabhad mannim Nurmuischas baggatam kungam pee wianna basnizas taisfichanas paligà buhtu janahk." —

Rà tas Lew patihk, mihlais lassitajs?

Mahzees schè: Wihram japaleek pee ta, kò winsch fohlidamees irr apfohlijees.

Rà schis, tà zitti arri dohmaja; neweenam ne patikke, pirksta gallu Deewa namminam par labbu pazelt.

Bet lai irr kà buhdams! Rogalles meieris palikke arween drohschà firdi un nu — pehz gruhteem darbeem, pehz ilgas publeschanas, pehz daschahm sweedru pillitehm — nu stahw pee juhemallas weena basnizina, tik smukka, tik jauka, tik kohscha un spohscha, kà firds swehtòs preeksòs preezajahs, zeekreis azzis, to redsedamas, firdim no tahs sluddina.

Kad es Luttera peedsimschanas deenà pirmà reisè eegahju, tad mannim azzis pildijahs jar fahrstahm pateizibas affarahm.

Gan Rogalles gohda meieram ta jauna basniza, kurrà winsch arridsan jaunu pahrbasnizu

(Chor), kas libds schim tur eekschà ne bija bijusi, eelikke, labbu naudas gabbalu (gan drihs 700 rub. fudr.) maksa, kò winnam wirs semmes gan neweens ne atlihdsinahs; bet woi winnam tur augschà ne buhs baggata alga?

Woi swehti raksti paschi ne fakka: "Ta taisna alga baggata?" —

Kad winsch weentreis tur augschà pee Deewa buhdams tahs affarinaas redsehòs, kas schinni basnizina woi no stummigahm woi no lihgschahm azzim birtin birst, woi tas winnam faldi ne ees pee firds? Woi winsch ne preezafees, redsedams tahs firsninas, kas schinni jaunà basnizà zaur Deewa swehtu wahrdu un Kristus swehtu walkarinu taps apmeerinatas un eepreezinatas? Woi winsch ne lihgschmofees ar teem swehteem engelischeem par tahm grehzigahm dwehselehm, kas schinni basnizà buhs atgreesufchees? "Lihgschmiba buhs, fakka muhsu Kungs un Pestitajs, pahr weenu paschu grehzigineeku, kas atgreeschahs no grehkeem."

Kursch buhs laimigs, kursch buhs swehtigs tanni deenà pastarà? Woi tas, kas fewim wirs semmes, jeb tas, kas fewim debbesis mantas un haggatibas irr fakrahjees?

Utbildi pats, mihlais lassitajs!

Kad zilweki laizigeem kehnikeem kalpodami labbi irr ispublejuschees, tad wianni no teem kautkahdu gohda sibmi dabbu, lai pasauke atsihtu, kà wianni pee farweem kungeem leelà gohda un zeenà stahw; kahdu sibmi Zannis Friedenberga gan dabbuhs no farwa debbes kchnina?

Gan mehòs to redsesim!

Es esmu dauds grahmatas un no dauds gohda wihreem lassijis, bet tahdu wihru, kas to buhtu darrijis, kò Rogalles meieris, mannas azzis, jebfchu dikti meledamas, wehl naw atradduschas. No wisseem Latweescheem, kas wirs semmes irr dschweschi un taggad wehl dschwò, irr — kà es sinnu — Zannis Friedenberga tas pirmais, kas tahdu swehtu, Deewam patihkamu darbu irr eefahzis un nobeidjis. Zapehz es arridsan to wirsrakstu esmu rakstijis:

"Kò Kursenneeki wehl naw dsirdejuschi."

Pirms es Lēv, mihlais laffitajs, ar Deevu dohmu, lai es wehl weenu jaunu wihru peeminnu, kas pee mannim leelā gohdā stahv: tas irr dreimannis Gerhard Kefeski, Wandsen Vehrantu fainneeka dehls, kas kahdas dewinas neddelas muhsu basnizā bes wifkas makfas strahdajohht jaunu altari un jaunu kanzeli irr taisijis.

Lai Deews patš winnam baggatigi atmakfa schē un tur!

Suns un lahziš.

(Vasazzina.)

Suns lungam bij, kas aitas rebje
Un zittas arri sakohde,
Arr' behrneem aplan wirsū strebje
Un sirgeem nabstis celehje.
Tas, prahtu turredams tik piftu,
Ir dohmaja, ka pasaulē
Neweens ne dshivotu, kam tiftu
Ar winnu reetees prazjessē.
Weendeen, kamehr tas snaudis buhbē,
Schis dšird, ka sehtas widdū dubde
Un pilnā rihlē reedams gabja
To aistrenkt, kas to mohoinaja.
Preekšč leeweem leitš dubdeja;
Kungs leek, lai lohzi danzina.
Tē suns bau, bau, streen lahšcham klast
Un draud to tudal sadragohht;
Bet lahziš winnam zirte plikki
Ka suns pee semmes pakritte,
Un teescham arri zaur scho stikki
Uš kabru brihdi pagihbe;
Tad, atdsihjees, us wehderu
Dee semmes leegi prohjam lihde,
Kā putnu suns, fo gehgers dihde,
Un smilnsedams ar schelumu
Drihs jatte, azzi paspehejis
Par to ka lahšcham wirsū strehjis
Ka notizzis irr sunnam schim,
Tā notiks katram leelmuttim.

—pt.

Sautafšana

(us Nr. 7, 16 un 22 schihs awises.)

Ko nosibme un pakaisa
Tos Rihmes wahrs, fo iskaisa
Eksch walledas muhs' tehru-semm',
Tee stoblmeistri kursemmes:
Dundags, Dschrowes, Gramstenes,
Un weens kas rakstahs ar G. W.?

Par launu to man ne nemmeet —
Un manni smeeklā ne metteet,
Kad ne prohtu kas Rihm e irr.
Ne kad to biju dširdejis,
Un Etenders ort narw minnejis,
Kas wiffus wahrdus gan ischfire.

Kā ammat' brahlus luhsohs schohs,
Un stipri us to palaujohs,
Kad stahstihš mums kas Rihmes wahrs.
Ja schis no hweschas tantas nahl,
Un kad no Lotweescheem ne saht — ?
Tad mums pa prahtam ne buhs tabds.

h.

Teefas fluddinaschanaš.

Uš pawehleschamu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldmeeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic. Kad ta Witze-Konjula' gaspascha Charlotte Henriette Klevesahl, dšimnušī Franck, ar assistenti, scho teefu luhguš, to pee ta lairineeka Adam Klewerblatt atlikufkas mantas peederrigu, un tai peeminnetai gaspaschai par 225 schtecha dahlereem jeb 285 rubleem 50 kapeikem judr. un teem wehl ne makfateem augleem khlā nodohhtu un para'situ nammu us Wentespils pilebrihwibas ar to Nr. 109, ar wiffem peederrameem, pahrdcht, un tadehl wiffas, kam schinni lectā kahdas prettirunnaschanas buhtu, ušajinaht, — tad Wentteepils aprinka teefa zaur scho wiffus tohs, kam pee ta peeminnetā namma kahdas prassischanas moi meleschanas, jeb prettirunnaschanas buhtu, ušajina, lihds

13to Webruar ta nahkama 1850ta gadda,

kas par to wecnigu un ischlehgischanas terminmu nolikts, sawas prassischanas moi prettirunnaschanas moi paschi, moi zaur weetneekem, assistenteem jeb pehrmindereem schreit usdoht un peerahdcht; ar to pamahzischamu, ka wiffus tohs, kas lihds tam wirspeeminnetam terminam ne buhs peeteikufscheen, wehlat wairš ne klausibš, bet to nammu tai peeminnetai gaspaschai par labbu pahrdohs Rkstitš Wentespils aprinka teefā, tai 10ta Dezember 1848.

(L. S.)

Henking, affeerrē.

(Nr. 372.)

D. Michelson, sekretchrs.

Uš pawehleschamu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldmeeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic. tohp no Baustas aprinka teefas, pehz minnas schihs deenas spreeduma un pehz kursemmes Wirsemmes teefas (Oberhofgericht) spreeduma no 21ma Septem-ber pebrna gadda, eeksch mantibas = prassischanas = leetahm ta Mahrtina Tschikka un tahs Greetas Muischell prett to Pohlmu muischneeku Smogorszewski, — wiffi

un iffatri, kam pee tabs atskatas mantas tabs bes testamentes nomirruschas gaspaschas ta Pohlmu muisch-neeka Smogorézewski, Konstanziás, dümniuschas Lemaschewski, apprezetas bijuschas Simsohn, kahdas mantoschanas prassischanas bubtu, zaur scho usáizinati un safautti, gadda un deenas starpá, no pehdigas studdinascanas schihs sinnaas zaur Kursemmes awischn rebknoht, kas pehz likkumeem par to weenigu un islehgjchanas terminu noliktá, moi paschi, moi zaur weetneefceem, fur tabdi wehleti, un fur wajjadsigá ar assistenteem un pchrindereem, pee schihs teefas peeteiltees un sawas prassischanas pehz likkumeem peerah-dibt, ar to pamahjischanu, ka neweenu, kas wehlafi peeteiltees, waisá ne klausihá. Wauflas aprinka teefa, tai 2trá Dezember 1849. 3

(L. E.) E. v. d. Brincken, affefferá.
(Nr. 1820.) Sekretchrs Jr. Wabst.

No Krohna Luttrinu pagasta teefas tehpu wissi par-radu deweji ta nomirruscha wakkneeka Jehkaba Runga no Saldes Laukajabna mahjabni, par kurreu atskabtu mantu parradu dehl konkurse spreesta, usáizinati, diwju mehneschu starpá, prohti wihswehlaft libds 3schu We-bruar 1850 ar sawabni prassischanam scheit peeteil-tees. To buhs wehrá list! Luttrinu muischá, tai 3fa á Dezember 1849. 1

(Nr. 722.) Ansf Nullis, peefehdetajs.
U. Schnee, teefas stribweris.

Leelas Seffawas Krohna pagasta teefa wisseem par sinnu studdina, ka par to mantu ta Krohna Johstanes Tschawsties Ukschnu mahju sainneeka Schleitera Ged-derta un ta Krohna Leelas Seffawas Nahrun Lihteru mahju sainneeka Duhda Furra konkurse spreesta, un talabb zaur scho usáizina wissus parradu dewejuá to peeminnetu diwju sainneeku, lai winni likkumu grah-matas 493schu punkti wehrá nemtu un sawas prassi-schanas, pee muhschigas kluffu zeeschanas, wiswehlaft libds 3schu Webruar ta nohkama 1850ta gadda sché usdohtu. Masá Seffawá, tai 30trá November 1849. 2

(L. E.) Teefas wahrda:
(Nr. 1883.) Allunan, teefas stribweris.

Krohna Leelas Seffawas Boffu Peiju sainneeze, atraitne Peijes Greete, peenemni sew par paligu sawu mahjas dehlu Puschgalwa Zanni un eezelt winnu par mantineefu sawas ihpaschas mantas un to Boffu Peiju mahju. Ja nu kam buhtu kahda prettirunascana prett schahdu mantineeka ezeleschanu, tad lai tas, pee

muhschigas kluffu-zeeschanas, sawas aisrunnas sefchu neddeiu starpá no appalschrafsitas deenas, tas irr wiswehlaft libds 11tu Janwar 1850 pee Krohna Leelas Seffawas pagasta teefas peeteizahs un teefas spreedumu fagaída. Masá Seffawá, tai 30 á November 1849. 2

(L. E.) Teefas wahrda:
(Nr. 1894.) Allunan, teefas stribweris.

Druckenes pagasta teefa zaur scho usáizina to pee schi pagasta peerafsitu brihwu arraju Georg Wiedebst, pahrafsischanas labhad sewi dewinu mehneschu starpá no appalschrafsitas deenas scheit peeteiltees, zittadi ar winnu pehz likkumeem ka ar wasontu darrihs. Druck-enes pagasta teefa, tai 4trá November 1849. 1

(Nr. 197.) Pagasta wezzalajs G. Schinning.
Pagasta teefas stribweris Sebring.

Zittas studdinascanas.

No Blihdenes pagasta zitti irr eedrohschinajuschees no sawa mahju Inventariuma zittas lectas pahrhoht un zittas atkal pahr nowadda rohbescheem west, slehpt un paturrecht. Blhdenes muischas waldischana tapehz zaur scho studdinascanu wisseem leef sinnamu darrihs: ka no schihs appalschrafsitas deenas 1) ne weenam zilwekam, kas pee Blihdenes nowadda peederr, lai buhtu kahds buhdams, ne fo ne buhs doht us parradu; 2) ka bes kahdas sihmes un ihpaschas muischas grah-matas un wehleschanas no Blihdenes laudim ne fo ne buhs pirkt un prettim nemt, nei labbibu, nei firgus, lohpus, aitas, zubkas jeb zittas tahdas mahjuleetas; 3) ka teem, kas ta darrihs prett scho studdinascanu, titlabb teem parradu dewejeem, ka arri teem pirzejeem un slehpejeem tahdu leetu, kas Blihdenes nowadda laudim peederr, buhs ja-ismakfa ta stahde pehz ta spreeduma, fo schi muischas waldischana par tahdahn leetahn irr no spreeduse un tafseerejuse. Blihdene 15. November 1849.

Blihdenes muischas waldischana. 1

Tai 17trá Janwar 1850 taps Saldesmuischá dasch-daschadas istabas-lectas, gultu-drabnas, warraslee-as ratti, kammanas un brauzami rihti u. t. j. pr. waitaks, sohltajeem pahrhohti. 3

Wirse-waggare, kam labbas parahdischanas, warr labbu weetu dabbuht, un tadehl lai peeteizahs Sarkana muischá pee muischas waldischanas. Sarkana muischá, tai 22trá November 1849. 2

Brihw drikkelt.

No juhrmallas-gubernias angstas waldischanas puffes: Hofrath de la Croiz.